

Senaste rönen om elektromagnetiska växelfält

De som bor nära en kraftledning eller arbetar med starka magnetfält löper en fördubblad risk att dö i demenssjukdomen Alzheimers.

Det visar en ny studie som är gjord av professor Martin Röösli.

De sensationella uppgifterna presenterades på ett seminarium i Göteborg som arrangerades av EnviroMentor AB om elektromagnetiska fält, EMF, tidigare i oktober.

På seminariet presenterades också det senaste om det nya EU-direktivet som kommer att ställa stora krav på arbetsgivaren.

Martin Röösli arbetar vid universitetet i Basel i Schweiz och är den första i världen som tittat på samband mellan dos och respons vad det gäller EMF och Alzheimers. Hans forskargrupp har följt människor som bor i närheten av stora kraftledningar och jämfört dödsorsaker hos dessa med den övriga schweiziska befolkningen.

Man fann en fördubblad risk att dö i Alzheimers för dem som bott minst 15 år inom 50 meter från en stor kraftledning.

Tidigare forskning som bland annat gjorts i Sverige har visat en ökad risk för yrkesgrupper med stor magnetfältsexponering som exempelvis svetsare. Vissa studier har även sett ett samband mellan lång exponering och risk för leukemi hos barn.

Utmärkt studie

Enligt professor Yngve Hamnerius på Bioeffektgruppen på Chalmers är studien utmärkt upplagd och planer finns på att göra liknande studier i Sverige.

På seminariet berättade professor Martin Röösli också om den senaste forskningen kring mobiltelefoni och risken för hjärntumör. Enligt de uppgifter han presenterade har man ännu inte funnit någon ökad risk för hjärntumörer för dem som använt mobiltelefon upp till 10 år. Det är dock fortfarande oklart om en längre tids användning innebär en risk.

Vad det gäller människor med elöverkänslighet har forskarna inte kunnat visa att elektromagnetiska fält orsakar dessa människors problem rent biologiskt. Klart är dock att dessa människor lider av sina problem och förtjänar att mötas med respekt.

Nya EU-direktivet 2012

I april 2012 införs ett nytt EU-direktiv om elektromagnetiska fält som kommer att få stor inverkan på våra arbetsplatser. Enligt direktivet är arbetsgivarna skyldiga att ta reda på vilka elektromagnetiska fält som arbetstagarna utsätts för i sitt arbete. Dessa krav är tvingande och arbetstagarna får under inga omständigheter utsättas för exponering som överskrider gränsvärdena.

Arbetarskyddsstyrelsen, Boverket, Elsäkerhetsverket och Statens strålskyddsinstitut har gett ut en vägledning för beslutsfattare som stöd i frågor om hälsorisker med elektromagnetiska fält. Myndigheterna rekommenderar en så kallad försiktighetsprincip på grund av att hälsorisker inte kan uteslutas.

I denna försiktighetsprincip kan man läsa att 0,2 mikroTesla är ett medianvärde för yrkesarbetande. Om åtgärder, som generellt minskar exponeringen, kan vidtagas till rimliga kostnader och konsekvenser, bör man reducera fält som starkt avviker från vad som anses som normalt.

Denna försiktighetsprincip kommer att fortsätta gälla parallellt med det nya EU-direktivet.

För arbetsgivare kommer det nya EU-direktivet också innebära att de måste informera sina arbetstagare om riskerna med EMF, hur de negativa hälsoeffekterna upptäcks, hur de ska anmälas. Arbetsgivare ska också säkra arbetsrutiner för att minska riskerna i samband med exponering.

Hälsokontroll

Om en arbetstagare utsätts för en exponering över gränsvärdena skall denne ha möjlighet att genomgå en hälsokontroll med läkarundersökning. Upptäcker man att arbetstagaren varit utsatt för en farlig exponering ska en förnyad riskbedömning genomföras av arbetsgivaren.

Avskräckande effekt

Ännu är det inte klart vilka påföljder som väntar de arbetsgivare som inte följer direktivet. EU låter det vara upp till sina medlemsstater att i nationell lagstiftning bestämma påföljd, men säger att dessa påföljder ska vara effektiva, proportionerliga och avskräckande.